

Suvestinė redakcija nuo 2008-12-24 iki 2010-07-24

Isakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [98-3803](#), i. k. 1082050ISAK001K-252

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS
18-OJO STANDARTO PATVIRTINIMO**

2008 m. rugpjūčio 21 d. Nr. 1K-252
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#); 2003, Nr. [123-5586](#); 2007, Nr. [68-2654](#)) 3 straipsnio 5 dalimi:

1. T v i r t i n u 18-ąjį viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartą „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ (pridedama).

2. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2010 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių laikotarpių finansinių ataskaitų rinkinį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-444](#), 2008-12-18, Žin., 2008, Nr. 147-5920 (2008-12-23), i. k. 1082050ISAK001K-444

FINANSŲ MINISTRAS

RIMANTAS ŠADŽIUS

**18-ASIS VIEŠOJO SEKTORIAUS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS
STANDARTAS „ATIDĖJIMAI, NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI,
NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR POATASKAITINIAI ĮVYKIAI“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 18-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ (toliau – šis standartas) nustato atidėjų, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto ir poataskaitinių įvykių pripažinimo, įvertinimo, registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimus.

2. Šis standartas vienodai taikomas ir viešojo sektoriaus subjektui, rengiančiam atskirų finansinių ataskaitų rinkinį, ir viešojo sektoriaus subjektui, rengiančiam konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

3. Šis standartas taikomas:

3.1. visiems atidėjimams, neapibrėžtiesiems įsipareigojimams, neapibrėžtajam turtui, išskyrus atsirandančius:

3.1.1. dėl viešojo sektoriaus subjekto teikiamos socialinės naudos, už kurią šis viešojo sektoriaus subjektas tiesiogiai iš socialinės naudos gavėjo negauna atlygio, apytikriai lygaus suteiktų prekių ar paslaugų vertei;

3.1.2. iš finansinių priemonių, apskaitoje registruojamų ir finansinėse ataskaitose parodomų tikrąja verte;

3.1.3. iš tebevykdomų nenuostolingų sutarčių

3.1.4. dėl įvykių ir aplinkybių nagrinėjamų kitame viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarte (toliau – VSAFAS);

3.1.5. iš išmokų subjekto darbuotojams, išskyrus darbo sutarties su darbuotojais nutraukimo išmokas, kurios susidaro dėl subjekto restruktūrizavimo;

3.2. poataskaitiniams įvykiams, t. y. nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki paskutinio ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų pateikimo dienos;

3.3. finansinėms priemonėms (įskaitant garantijas), kurios registruojamos apskaitoje kita verte negu tikroji vertė.

4. Šis standartas nei draudžia, nei reikalauja kapitalizuoti išlaidas, pripažįstamas sudarius atidėjinį. Kurios išlaidos pripažįstamos turtu, o kurios rodomos kaip sąnaudos, aprašyta kituose VSAFAS.

5. Šiame standarte vartojamos sąvokos:

Įpareigojamasis ūkinis įvykis – ūkinis įvykis, dėl kurio atsiranda teisinė prievolė arba viešojo sektoriaus subjekto neatšaukiamasis pasižadėjimas ir nėra jokio kito pasirinkimo, kaip tik įvykdyti tą prievolę ar pasižadėjimą. Buvusysis ūkinis įvykis, darantis poveikį dabartiniam įsipareigojimui, taip pat yra įpareigojamasis ūkinis įvykis.

Viešojo sektoriaus subjekto neapibrėžtasis būsimasis ūkinis įvykis – ūkinis įvykis, kurį viešojo sektoriaus subjektas tikisi įvyksiant, bet jis gali neįvykti pasikeitus aplinkybėms.

Nekoreguojantysis poataskaitinis ūkinis įvykis – poataskaitinis ūkinis įvykis, nepadaręs poveikio ataskaitinio laikotarpio finansinei būklei, veiklos rezultatams ir pinigų srautams, dėl kurio finansinės atskaitos nekoreguojamos.

Nuostolinga sutartis – sutartis, pagal kurią neišvengiamos sutartyje numatytų įsipareigojimų įvykdymo išlaidos viršija pagal tą sutartį numatomą gauti ekonominę naudą ar paslaugų vertę.

Patikimas įvertinimas – įvertinimas, remiantis teisinga ir pagrįsta informacija.

Koreguojantysis poataskaitinis ūkinis įvykis – poataskaitinis ūkinis įvykis, padaręs poveikį ataskaitinio laikotarpio finansinei būklei, veiklos rezultatams ir pinigų srautams, ir dėl šio poveikio finansinės ataskaitos turi būti koreguojamos.

Poataskaitinis ūkinis įvykis – ūkinis įvykis per laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų paskutinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dienos arba iki finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo dienos, jei finansinių ataskaitų rinkinys teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui neteikiamas.

Viešojo sektoriaus subjekto neapibrėžtasis įsipareigojimas – dėl praėjusių ataskaitinių laikotarpių ūkinių įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau viešojo sektoriaus subjekto nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų ūkinių įvykių, arba dėl buvusiųjų ūkinių įvykių atsiradęs dabartinis įsipareigojimas, kuris apskaitoje nepripažįstamas, nes nėra tikimybės, kad jį reikės dengti turtu arba jo suma negali būti patikimai nustatyta.

Viešojo sektoriaus subjekto neapibrėžtasis turtas – dėl buvusiųjų ūkinių įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tik tai įvykus vienam ar daugiau viešojo sektoriaus subjekto nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų ūkinių įvykių arba jiems neįvykus.

Viešojo sektoriaus subjekto neatšaukiamasis pasižadėjimas – dėl viešojo sektoriaus subjekto veiksmų atsirandantis privalomas vykdyti pasižadėjimas. Pasižadėjimas laikomas neatšaukiamuoju, kai: kiti subjektai remdamiesi praeities praktiką paskelbta tvarka ar pakankamai tiksliai suformuluotais teiginiais tikisi, kad viešojo sektoriaus subjektas prisiims tam tikrus įsipareigojimus jiems, ir viešojo sektoriaus subjektas paskatina kitus subjektus tikėti, kad jis juos vykdys.

Viešojo sektoriaus subjekto restruktūrizavimas – planingas ir kontroliuojamas viešojo sektoriaus subjekto veiklos masto arba būdo keitimas.

6. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme (Žin., 2007, Nr. [77-3046](#)) ir kituose VSAFAS.

II. ATIDĖJIMŲ PRIPAŽINIMAS IR ĮVERTINIMAS

7. Atidėjinys (atidėjinio sąvoka apibrėžta 2-ajame VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“) pripažįstamas ir apskaitoje registruojamas, kai atitinka visus šiuos pripažinimo kriterijus:

7.1. viešojo sektoriaus subjektas turi įsipareigojimą (teisinę prievolę arba neatšaukiamąjį pasižadėjimą) dėl buvusio ūkinio įvykio (detaliau paaiškinta 8–11 punktuose);

7.2. tikimybė, kad įsipareigojimą reikės padengti turtu, yra didesnė už tikimybę, kad nereikės (detaliau paaiškinta 12–15 punktuose);

7.3. įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta.

1 pavyzdys. Atidėjimai gali būti pripažinti tokiems įsipareigojimams: sumokėti tikėtinas baudas, vykdyti garantinius įsipareigojimus, kompensuoti padarytą žalą gamtai, sutvarkyti aplinką nutraukus veiklą kompensuoti galiojančių nuostolingų sutarčių vykdymo išlaidas, restruktūrizuoti veiklą jei yra pakankamai įrodymų, kad restruktūrizavimas bus vykdomas ir išlaidas galima patikimai įvertinti.

2 pavyzdys. Atidėjiniai dėl turto nuvertėjimo nepripažįstami, kadangi turto nuvertėjimo nuostoliai neatitinka atidėjų pripažinimo kriterijų. Turto nuvertėjimas pripažįstamas apskaitoje ir rodomas finansinėse ataskaitose pagal 22-ąjį VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

3 pavyzdys. Atidėjiniai būsimiems veiklos, susijusios su turto naudojimu, nuostoliams padengti nepripažįstami, kadangi neatitinka 7 punkte nurodytų atidėjų pripažinimo kriterijų. Jei yra požymių, kad bus patiriama atitinkamos veiklos nuostolių, viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti poreikį skaičiuoti turto nuvertėjimą pagal 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ reikalavimus.

8. Viešojo sektoriaus subjekto įsipareigojimas konstatuojamas, jeigu paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną yra pakankamai įrodymų, kad įsipareigojimo (dėl buvusiųjų ūkinių įvykių) tikimybė yra didesnė negu nebuvimo.

Pavyzdys. Kai viešojo sektoriaus subjektui yra pateiktas ieškinys dėl padarytos turtinės ir (arba) neturtinės žalos, turi būti atsižvelgta į ieškovo ir atsakovo pateiktų įrodymų svarbą ekspertų nuomonę dėl bylos baigties, teisinius precedentes, kitų panašių bylų baigtis ir pan.

9. Atidėjimais pripažįstami tik tie įsipareigojimai, kurie susiję su buvusiais įvykiais. Atidėjimais nepripažįstami numatomi būsimi nuostoliai ar išlaidos, susiję su viešojo sektoriaus subjekto būsima veikla.

10. Viešojo sektoriaus subjektas atidėjimais pripažįsta tik tokius įsipareigojimus dėl buvusiųjų įsipareigojamųjų ūkinių įvykių:

10.1. kurie nedaro poveikio ir neleidžia viešojo sektoriaus subjektui keisti būsimos veiklos ir

10.2. kai būsimos išlaidos yra neišvengiamos nepriklausomai nuo viešojo sektoriaus subjekto veiksmų ateityje.

1 pavyzdys. Kai viešojo sektoriaus subjektas gali išvengti būsimų išlaidų savo veiksmais ateityje, pavyzdžiui, pakeisdamas veiklos metodus, jam neatsiranda įsipareigojimas ir atidėjinytis nepripažįstamas. Taip pat ir sprendimai pirkti turtą ar daryti kitokias išlaidas ateityje yra įvykiai, susiję su būsimaisiais įsipareigojimais, todėl jie atidėjimais nepripažįstami.

2 pavyzdys. Atidėjimais pripažįstamos būsimos išlaidos, susijusios su žalos gamtai atlyginimu dėl praeityje įvykusio tam tikro įvykio, tačiau atidėjimais nepripažįstamos būsimos išlaidos, susijusios su valymo įrenginių statybą kuri ateityje leistų pagerinti nutekamųjų vandenų kokybę. Pastaruoju atveju būsimos išlaidos yra susijusios su viešojo sektoriaus subjekto galimybe ateityje rinktis technologijas, mažiau teršiančias aplinką.

3 pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas, statydamas branduolinės energetikos arba panašų objektą iš karto įsipareigoja veiklos pabaigoje jį likviduoti, todėl registruoja apskaitoje atidėjinį, susijusį su tokio objekto likvidavimu, nes privalo likviduoti tokius objektus pagal nustatytus reikalavimus ir neturi pasirinkimo galimybės. Būsimos likvidavimo darbų išlaidos apskaitoje registruojamos pagal 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus, t. y. registruojamas atidėjinys ir tokia pat suma didinama ilgalaikio materialiojo turto savikaina.

4 pavyzdys. Buvusiais ūkiniais įvykiais, dėl kurių gali atsirasti įsipareigojimas kaip teisinė prievolė, gali būti laikomas teisės aktų priėmimas, sutarčių sudarymas, teismo sprendimų priėmimas. Buvusiais ūkiniais įvykiais, dėl kurių gali atsirasti įsipareigojimas kaip neatšaukiamasis pasižadėjimas, gali būti laikoma ankstesnė viešojo sektoriaus subjekto veikla, parodanti, kad duotais tokio pat pobūdžio pažadais arba viešai paskelbtais įsipareigojimais kiti subjektai gali pagrįstai tikėti, nes jie vykdomi. Atidėjimais pripažįstama ir, pavyzdžiui, mokėtinų baudų arba padarytos žalos aplinkai kompensavimo išlaidų suma, apskaičiuota per laikotarpį padarytai žalai atlyginti. Nepaisant būsimų viešojo sektoriaus subjekto veiksmų išlaidos bus patirtos, nes dažniausiai teisės aktais baudos ar žalos kompensavimo išlaidos būna nustatytos kiekvieną laikotarpį daromai žalai atlyginti. Pavyzdžiui, visa naftos gavybos įmonės arba branduolinės jėgainės uždarymo išlaidų suma pripažįstama atidėjiniu tą laikotarpį, kai viešojo sektoriaus subjektui nustatoma prievolė teisės aktais ateityje tokią veiklą nutraukti savo jėgomis arba kai viešojo sektoriaus subjektas arba jį kontroliuojantis viešojo sektoriaus subjektas viešai paskelbia apie tokį savo ketinimą.

11. Ūkinis įvykis nėra įpareigojamasis, jei dėl jo paties įsipareigojimas viešojo sektoriaus subjektui neatsiranda iš karto, neatsižvelgiant į tai, kad toks ūkinis įvykis gali sudaryti sąlygas įsipareigojimui atsirasti vėliau dėl teisės aktų pakeitimų arba dėl viešojo sektoriaus subjekto veiksmų (pavyzdžiui, viešai pasižadėjus apmokėti padarytą žalą). Įsipareigojimas viešojo sektoriaus subjektui dėl teisės aktų pakeitimo atsiranda tik juos pakeitus arba priėmus naujus.

Pavyzdys. Padaręs žalą aplinkai, viešojo sektoriaus subjektas gali neturėti jokio įsipareigojimo pašalinti padarinius, jeigu nėra įpareigojančio teisės akto ar paties subjekto neatšaukiamojo pasižadėjimo. Žalos padarymas tampa įpareigojamuoju ūkiniu įvykiu, kai teisės aktas reikalauja ją atlyginti arba kai viešojo sektoriaus subjektas viešai prisiima atsakomybę atlyginti žalą duodamas neatšaukiamąjį pasižadėjimą.

12. Atidėjiniai pripažįstami tik tuomet, kai yra žinoma arba pagrįstai tikėtina kad teisinę prievolę arba neatšaukiamąjį pasižadėjimą reikės padengti turtu. Jeigu yra mažai tikėtina, kad turtą reikės naudoti šiam tikslui, pripažįstami ne atidėjiniai, o neapibrėžtieji įsipareigojimai, kurie neregistruojami apskaitoje ir nerodomi finansinės būklės ataskaitoje, o informacija apie juos pateikiama viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – aiškinamasis raštas).

Pavyzdys. 2009 m. viešojo sektoriaus subjektas suteikė įmonei A, kurios finansinė būklė tuo metu buvo gerą 100 000 Lt banko paskolos garantiją. Kadangi 2009 m. gruodžio 31 d. ir 2010 m. gruodžio 31 d. tikimybė, kad ši sutartinį įsipareigojimą dėl garantijos suteikimo reikės padengti viešojo sektoriaus subjekto turtu, buvo mažą įmonės A finansinė būklė buvo gera ir ji buvo pajėgi grąžinti banko paskolą atidėjinys nepripažįstamas. Viešojo sektoriaus subjekto 2009 m. ir 2010 m. aiškinamajame rašte garantinis įsipareigojimas parodytas kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas. 2011 m. įmonės A finansinė padėtis labai pablogėjo ir 2011 m. liepos 31 d. ji pranešė apie tai garantiją suteikusiam viešojo sektoriaus subjektui. 2011 m. gruodžio 31 d. pagrįstai tikėtina, kad viešojo sektoriaus subjektui reikės naudoti turtą sutartiniam įsipareigojimui padengti. Todėl 2011 m. gruodžio 31 d. viešojo sektoriaus subjektas turi pripažinti atidėjinį dėl suteiktos garantijos, kurio suma lygi įsipareigojimo padengimo sumai.

13. Jei yra keletas panašių buvusiųjų įpareigojamųjų įvykių, kurių būsimų išlaidų suma vienam tokiam įvykiui padengti yra nereikšmingą nustatant būsimų išlaidų įsipareigojimams padengti sumą atsižvelgiama į visus įpareigojamuosius įvykius (o ne į vieną atskirą įvykį).

Pavyzdys. Atidėjinys, susijęs su viešojo sektoriaus subjekto mokamomis kompensacijomis asmenims, nukentėjusiems nuo netinkamo gydymo, gali būti vertinamas atsižvelgiant į visą kompensacijoms dėl visų tokių įvykių reikalingą sumą o ne į atskiros kompensacijos vienam asmeniui sumą.

14. Kai viešojo sektoriaus subjektas solidariai su trečiosiomis šalimis yra atsakingas už įsipareigojimo įvykdymą įsipareigojimo dalies, kuri tenka trečiosioms šalims, suma nėra pripažįstama atidėjiniu, o yra pateikiama aiškinamajame rašte kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas, kaip nurodyta šio standarto 37 punkte.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas kartu su įmone A yra įsipareigoję pabaigę naudoti turtą likviduoti aplinkai padarytą žalą. Sutartyje numatyta, jog viešojo sektoriaus subjektas padengs 40 % žalos likvidavimo sąnaudų, o įmonė A – 60 %. Vertinama, kad bendros žalos likvidavimo sąnaudos sudarys 800000 litų. Todėl viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje registruojamas 320000 litų ($800000 * 40 \% = 320000$) atidėjinys ir aiškinamajame rašte parodomas 480000 litų neapibrėžtasis įsipareigojimas likviduoti žalą.

15. Esant solidariajai atsakomybei, atsiradus pagrįstai tikimybei, kad viešojo sektoriaus subjektas liks vienintelis atsakingas už viso įsipareigojimo vykdymą nes kitos sutarties šalys neįvykdys savo įsipareigojimų, viešojo sektoriaus subjektas turi pripažinti atidėjinį dėl visos įsipareigojimo sumos.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas yra įsipareigojęs padengti 40 %, o įmonė A – 60 % žalos aplinkai likvidavimo sąnaudų baigę naudoti turtą. Pagal sutartį, jeigu įmonė neapmokės 60 % žalos aplinkai likvidavimo sąnaudų, šias sąnaudas turės apmokėti viešojo sektoriaus subjektas. Jiems baigus naudoti turtą įmonei A buvo pradėta bankroto procedūra ir tikimybė, kad įmonė apmokės savo dalį, yra pagrįstai maža. Šiuo atveju viešojo sektoriaus subjektas turi pripažinti atidėjinį dėl visos žalos aplinkai likvidavimo sąnaudų sumos.

16. Atidėjinių, neapibrėžtojo turto ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimo schema pateikiama šio standarto 1 ir 2 prieduose.

17. Atidėjiniai dėl restruktūrizavimo (įskaitant veikos nutraukimą) gali būti pripažinti ir registruojami apskaitoje, jeigu jie atitinka 7 punkte nurodytus atidėjinių pripažinimo kriterijus ir yra įsipareigojimas atlikti restruktūrizavimą pagal 18 punkto reikalavimus. Ūkinių įvykių, priskirtinų restruktūrizavimui, pavyzdžiai:

17.1. veiklos perleidimas arba baigimas;

17.2. padalinio uždarymas arba veiklos baigimas tam tikroje teritorijoje;

17.3. veiklos perkėlimas iš vieno regiono į kitą;

17.4. valdymo struktūros pokyčiai, pavyzdžiui, administracinės tarnybos panaikinimas;

17.5. esminis reorganizavimas, keičiant viešojo sektoriaus subjekto veiklos pobūdį ir kryptį.

18. Teisinė prievolė ar neatšaukiamasis pasižadėjimas atlikti restruktūrizavimą atsiranda tik tada, kai:

18.1. yra priimtas sprendimas atlikti restruktūrizavimą

18.2. viešojo sektoriaus subjektas turi patvirtintą detalų restruktūrizavimo planą kuriame turi būti nurodyta:

18.2.1. kas restruktūrizuojama: viešojo sektoriaus subjekto veikla ar jis pats;

18.2.2. vieta, iš kurios iškeliamas ir (arba) į kurią perkeliama veikla, naujai kuriamų ir (arba) panaikinamų padalinių (vienetų) funkcijos ir apytikslis darbuotojų, kurie gaus kompensacijas, nutraukus tarnybą dėl restruktūrizavimo, skaičius;

18.2.3. numatomos patirti restruktūrizavimo išlaidos;

18.2.4. kada restruktūrizavimas bus įgyvendintas;

18.3. viešojo sektoriaus subjektas pradėjo vykdyti restruktūrizavimą arba yra paskelbęs restruktūrizavimo planą suinteresuotoms šalims.

19. Nuostolingos sutartys laikomos dabartiniu įsipareigojimu (atėmus susigražintą sumą), kuris pripažįstamas atidėjimu pagal 20 punktą. Neišvengiamas sutartinių įsipareigojimų vykdymo išlaidas sudaro mažiausios išlaidos, atsirandančios vykdant sutartį, atėmus gautiną kompensacijos sumą ir pridėjus baudas, skiriamas už sutarties nevykdymą. Jeigu sutartis gali būti nutraukta nemokant atlygio kitai šaliai, įsipareigojimo nėra, todėl ir atidėjinys nepripažįstamas ir neregistruojamas apskaitoje.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas yra sudaręs 3 metų nuomos sutartį, kurios neturi galimybės nutraukti. Praėjus 6 mėn. subjektas nusprendžia perkelti savo būstinę į kitas patalpas po 18 mėn. (t. y. praėjus 2 metams nuo sutarties galiojimo pradžios), tačiau už likusius 12 mėn. privalės mokėti nuomos mokesť. Subjektas šiam laikotarpiui gali išnuomoti patalpas, tačiau už mažesnę sumą nei jo mokamas nuomos mokesť. Tokiu atveju viešojo sektoriaus subjektas po 6 mėn. iš karto pripažįsta atidėjinį, lygų mokamos nuomos ir gaunamos nuomos už 12 mėn. skirtumui, o likusius 18 mėn., kaip įprastą pripažįsta nuomos sąnaudas.

20. Kai dėl ūkinių įvykių sutartis tampa nuostolinga, pradedamas taikyti šis standartas ir atsiranda įsipareigojimas, kuris, atėmus susigražintą sumą yra pripažįstamas atidėjiniu.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas yra sudaręs 3 metų nuomos sutartį, kurios neturi galimybės nutraukti. Praėjus 6 mėn. subjektas nusprendžia perkelti savo būstinę į kitas patalpas po 18 mėn. (t. y. praėjus 2 metams nuo sutarties galiojimo pradžios), tačiau už likusius 12 mėn. privalės mokėti nuomos mokesť ir neturi jokių galimybių panaudoti šias patalpas kitai veiklai. Tokiu atveju subjektas po 6 mėn. iš karto pripažįsta atidėjinį, lygų 12 mėn. nuomos sumai (tam laikotarpiui, kuriuo nesinaudos patalpomis, tačiau turės sumokėti nuomą), o likusius 18 mėn., kaip įprastą, pripažįsta nuomos sąnaudas.

21. Prieš pripažindamas ir vertindamas atskirą atidėjinį dėl nuostolingos sutarties, viešojo sektoriaus subjektas pripažįsta bet kokio tai sutarčiai vykdyti skirtą turto nuvertėjimą pagal 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ reikalavimus.

22. Pripažįstama atidėjinio suma turėtų būti labiausiai tikėtina dabartiniam įsipareigojimui padengti reikalingų išlaidų suma paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Atidėjinio sumos dydis gali būti nustatomas remiantis panašios veiklos patirtimi,

pasirašytomis sutartimis, priimtais teisės aktais, ekspertų išvadomis, poataskaitiniais ūkiniais įvykiais ir panašiai. Atsižvelgdamas į surinktą informaciją atidėjinio sumai nustatyti viešojo sektoriaus subjektas turi įvertinti, kiek kainuotų padengti esamus įsipareigojimus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną ir apskaičiuoti dabartinę jų vertę. Vertinant atidėjinių sumos dydį, būtina vadovautis atsargumo principu ir atsižvelgti į rizikos veiksnius. Atidėjinių sumos negali būti nepagrįstai padidintos.

23. Metodą atidėjinio sumos dydžiui nustatyti viešojo sektoriaus subjektas pasirenka pagal aplinkybes. Galimi tokie atidėjinio sumos dydžio įvertinimo metodai:

23.1. individualus. Šis metodas turi būti taikomas, jei vertinamas vienas įpareigojamasis ūkinis įvykis, kai atidėjinio suma turi būti nustatoma atskirai kiekvienam įpareigojamajam ūkiniam įvykiui. Šis metodas taip pat gali būti taikomas, kai dabartinis įsipareigojimas atsiranda dėl keleto panašių įpareigojamųjų ūkinių įvykių ir kai viešojo sektoriaus subjektas turi pakankamai informacijos apie kiekvieną iš jų;

23.2. statistinis. Šis metodas gali būti taikomas, kai dabartinis įsipareigojimas atsiranda dėl daugybės panašių įpareigojamųjų ūkinių įvykių, kai atidėjinio suma nustatoma atsižvelgiant į visus įpareigojamųjų ūkinių įvykių galimus rezultatus ir jų tikimybę. Šis įvertinimo metodas dar gali būti vadinamas „tikėtinosios vertės metodu“. Taikant šį metodą atidėjinio suma skirsis priklausomai nuo įvertintos rezultatų tikimybės. Kai rezultatų yra daug ir kiekvienas jų yra tiek pat tikėtinas kaip ir kitas, naudojamas vidutinis rezultatas.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas (institutas) tiekia diagnostinių tyrimų įrangą sveikatos priežiūros įstaigoms. Įranga tiekama su garantija, pagal kurią visas įstaigų išlaidas, susijusias su defektų šalinimu per pirmuosius šešis mėnesius nuo įsigijimo, padengia įrangos tiekėjas – institutas. Jei aptikti visos įrangos defektai yra nedideli, jų pašalinimo išlaidos sudarys 1 milijoną litų. Jei aptikti visos įrangos defektai yra dideli, jų pašalinimo išlaidos sudarys 4 milijonus litų. Remiantis praeities duomenimis ir laukiamais rezultatais ateityje, manoma, kad per pirmuosius šešis mėnesius 75 % įrenginių neturės jokių defektų, 20 % turės mažus defektus ir 5 % turės didelius defektus. Atsižvelgdamas į tai, institutas turėtų registruoti atidėjinį, lygų bendrai išmokų pagal garantinius įsipareigojimus (tikėtinų defektų pašalinimo išlaidų) sumai:

$$(75 \% \times 0) + (20 \% \times 1000000) + (5 \% \times 4000000) = 400000 \text{ Lt};$$

23.3. kiti netiesioginiai (aktuariniai) metodai gali būti taikomi tuo atveju, kai dabartinis įsipareigojimas atsiranda dėl daugybės panašių įpareigojamųjų ūkinių įvykių ir jei informacijos apie rezultatų tikimybes nepakanka.

24. Kadangi atidėjinių įvertinimas yra susijęs su netiesioginių apskaičiavimo metodų taikymu, turi būti atsižvelgta į įpareigojamųjų ūkinių įvykių riziką ir neapibrėžtumą. Nors, vadovaujantis atsargumo principu, turtas ir pajamos negali būti nepagrįstai padidinti, o įsipareigojimai ir sąnaudos – nepagrįstai sumažinti, atidėjiniai negali būti registruojami apskaitoje, jei būsimų išlaidų tikimybė yra maža; be to, registruojamo atidėjinio suma neturi būti didesnė nei numatoma būsimų išlaidų suma.

25. Viešojo sektoriaus subjektas turi turėti pakankamai įrodymų, kad atidėjinių sumą galima patikimai įvertinti. Jei atidėjinių sumos patikimai įvertinti negalima, atidėjiniai nepripažįstami. Tokie įsipareigojimai laikomi neapibrėžtaisiais ir finansinės būklės ataskaitoje nerodomi, o informacija apie juos pateikiama aiškinamajame rašte.

26. Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną atidėjiniai turi būti peržiūrimi ir jų vertė koreguojama, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei paaiškėja, kad įsipareigojimų turtu dengti nereikės ar atidėjinio suma sumažėjo, atidėjiniai turi būti panaikinami arba sumažinami, mažinant finansinės būklės ataskaitos straipsnių „Ilgalaikiai atidėjiniai“ arba „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“ sumas.

27. Ilgalaikiai atidėjiniai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Diskonto norma turėtų parodyti dabartinės pinigų vertės ir įsipareigojimui būdingos rizikos rinkos įvertinimą. Kai atidėjins diskontuojamas kelerius metus, jo dabartinė vertė didės kiekvienais

metais, artėjant atidėjinio panaudojimo laikui. Toks atidėjinio vertės padidėjimas pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos palūkanų sąnaudomis.

Pavyzdys. 2009 m. viešojo sektoriaus subjektas pradėjo naudoti turtą ir 2011 m. pabaigoje privalės likviduoti žalą gamtai dėl šio turto naudojimo. Žalos likvidavimo išlaidos sudarys 100000 litų. Rinkoje vyraujančios 3 metų trukmės paskolų palūkanų norma – 5 %. Rengiant 2009 m. finansines ataskaitas, atidėjinys teritorijos žalai likviduoti apskaičiuojamas taip:

$$\text{Dabartinė numatomų išlaidų vertė 2011 m.} = \frac{100000Lt}{(1 + 0,05)^2} = 90702,95 Lt$$

Apskaičiuota suma, t. y. 90702,95 Lt, pripažįstama atidėjiniu 2009 m. finansinės būklės ataskaitoje. Ta pati suma pripažįstama pagrindinės veiklos sąnaudomis veiklos rezultatų ataskaitos „Atidėjimų ir nuvertėjimo“ straipsnyje.

Rengiant 2010 m. finansines ataskaitas atidėjinys žalai likviduoti perskaičiuojamas:

$$\text{Dabartinė numatomų išlaidų vertė 2009 m.} = \frac{100000Lt}{1 + 0,05} = 95238,1 Lt$$

2010 m. atidėjinio suma padidėjo 4535,15 Lt – rengiant 2010 m. finansinių ataskaitų rinkinį šia suma yra didinama atidėjinio suma ir pripažįstamos palūkanų sąnaudos.

2011 m. atidėjinio suma sutampa su mokėjimų už žalos likvidavimą suma ir yra 100000 litų. Taigi 2011 m. pripažįstama $(100000 - 95238,10) = 4761,90$ lito palūkanų sąnaudų ir šia suma didinama atidėjinio suma. Sumokėjus už žalos likvidavimą 100000 litų, mažinama atidėjinio suma ir pinigų suma.

28. Nustatant atidėjinių sumos dydį, būtina atsižvelgti ir į teisės aktų, ir į būsimų ūkinių įvykių įtaką atidėjinio sumai.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas įdiegė naują technologiją kurią naudojant ateityje sumažės viešojo sektoriaus subjekto žalos aplinkai likvidavimo išlaidos. Tokiu atveju atidėjinio suma mažinama atsižvelgiant į sumažėsiančias žalos likvidavimo išlaidas.

29. Registruojamo atidėjinio suma neturi būti mažinama dėl galimo turto pardavimo pelno, nors užregistruotas atidėjinys ir yra tiesiogiai susijęs su numatomu parduoti turtu.

30. Atidėjinį restruktūrizavimui turėtų sudaryti tik tiesioginės išlaidos, atsirandančios dėl restruktūrizavimo, kurias:

30.1. neišvengiamai patiriamos atliekant restruktūrizavimą

30.2. yra nesusijusios su tebevykdoma viešojo sektoriaus subjekto veikla. Pavyzdys. Jeigu dėl restruktūrizavimo numatoma atleisti dalį darbuotojų ir jiems išmokėti išeitines išmokas, turi būti sudaromas atidėjinys šioms išmokoms. Tačiau atidėjinys nesudaromas viešojo sektoriaus subjekto vadovybės, kuri liks ir po restruktūrizacijos, darbo užmokesčiui restruktūrizacijos metu, kadangi šios sąnaudos yra susijusios su nuolat vykdoma subjekto veikla.

31. Restruktūrizavimui skirtam atidėjimui nepriskiriamos nuolatinio personalo perkvalifikavimo, rinkodaros arba investicijų į naujas sistemas išlaidos, nuostoliai dėl numatomo turto perleidimo. Nustatant atidėjinį restruktūrizavimui, neatsižvelgiama į pelną iš tikėtino turto perleidimo, net jei turto perleidimas numatomas kaip restruktūrizavimo dalis.

III. IŠLAIDŲ ATIDĖJIMAMS PADENGTI KOMPENSAVIMAS

32. Kai tikėtina, kad atidėjimui padengti reikalingas išlaidas arba jų dalį apmokės kita šalis, gautina kompensacija turi būti pripažįstama tik tada, kai yra pakankamai įrodymų kad ši kompensacija bus gauta. Gautina kompensacija turėtų būti registruojama kaip atskiras turtas ir kartu turi būti mažinamos atidėjinių sąnaudos veiklos rezultatų ataskaitoje. Pripažinta ir apskaitoje registruota kompensacijos suma neturi viršyti atidėjinio sumos.

Pavyzdys. Ligoninė yra apdraudusi savo civilinę atsakomybę. Įvykus draudžiamajam įvykiui ligoninė išmoka kompensacijas nukentėjusiesiems dėl savo darbuotojų padarytų klaidų. Draudimo įmonė, atlikusi tyrimą kompensuoja ligoninei visą išmokų nukentėjusiesiems sumą. Nustatyta kad dėl ataskaitiniu laikotarpiu darbuotojų padarytų klaidų kitą ataskaitinį laikotarpį reikės išmokėti 100000 litų kompensacijų. Ligoninė, sudarydama finansinių ataskaitų rinkinį, pripažįsta 100000 litų atidėjinį ir tokias pat atidėjinių sąnaudas. Gautina suma iš draudimo įmonės pripažįstama tik tuomet, kai tiksliai žinoma, kad išmokos bus kompensuojamos ir kompensacijų sumą galima patikimai nustatyti.

33. Jeigu atidėjinio sąnaudos ir atitinkamų išlaidų kompensacijos sumos registruojamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, tuomet veiklos rezultatų ataskaitoje parodomas tik skirtumas tarp atidėjinio sąnaudų ir atitinkamų išlaidų kompensacijos sumos.

IV. ATIDĖJINIŲ NAUDOJIMAS

34. Atidėjinys gali būti naudojamas tik tam tikslui, kuriam buvo sudarytas.

35. Atidėjinių naudojimas, apmokant įsipareigojimą finansinės būklės ataskaitoje parodomas mažinant įsipareigojimui apmokėti sunaudotą turtą ir mažinant atidėjinių sumą. Jei atidėjinys buvo suformuotas dėl didesnės sumos negu vėliau atliktas mokėjimas, likusi atidėjinio suma naikinama tą laikotarpį, kai tiksliai žinoma mokėjimo suma. Jei atidėjinys buvo suformuotas dėl mažesnės sumos negu atliktas mokėjimas, skirtumas tarp atidėjinio ir mokėjimo sumos pripažįstamas to laikotarpio, kurį sužinota tiksli mokėjimo sumą sąnaudomis.

V. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

36. Viešojo sektoriaus subjektas neapibrėžtųjų įsipareigojimų nerodo finansinėse ataskaitose, tačiau informaciją apie juos pateikia aiškinamajame rašte pagal šio standarto 55 punkto reikalavimus, išskyrus atvejį, kai turto panaudojimo tikimybė neapibrėžtajam įsipareigojimui padengti būtų maža, šiuo atveju informacija aiškinamajame rašte neteikiama. Informaciją apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus viešojo sektoriaus subjektas gali kaupti nebalansinėse sąskaitose.

37. Jei viešojo sektoriaus subjektas yra sudaręs sutartį, pagal kurią jis su kitais subjektais yra solidariai atsakingas už įsipareigojimo vykdymą tokio įsipareigojimo vykdymo išlaidų dalį, kurią prisiėmė kitos sutarties šalys, jis parodo aiškinamajame rašte kaip neapibrėžtąjį įsipareigojimą.

38. Informacija apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus turi būti peržiūrima kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną. Kai tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengtas turtu, tampa didesnė nei tikimybė, kad šito pavyks išvengti, viešojo sektoriaus subjektas pripažįsta ir apskaitoje registruoja atidėjinį tą ataskaitinį laikotarpį, kuriuo ši tikimybė pasikeičia.

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas 2008 m. pažeidė aplinkos apsaugos teisės aktus, tačiau buvo nežinoma, ar padaryta žala gamtai. Todėl, rengdamas 2008 m. finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektas parodė neapibrėžtąjį įsipareigojimą. 2009 m. ekspertams nustatius, kad žala gamtai padaryta ir nustatius žalos sumą rengiant 2009 m. finansines ataskaitas, turi būti parodytas atidėjinys finansinės būklės ataskaitoje ir atidėjinių sąnaudų veiklos rezultatų ataskaitoje.

39. Atidėjinių ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų atskyrimo schema pateikiama šio standarto 1 ir 2 prieduose.

VI. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

40. Neapibrėžtasis turtas dėl viešojo sektoriaus subjekto nekontroliuojamų įvykių gali ateityje priklausyti šiam subjektui ir teikti jam ekonominės naudos (pavyzdžiui, vyksta teismo procesas dėl turto, kuris gali atitekti viešojo sektoriaus subjektui). Kai viešojo sektoriaus subjektas gali įrodyti, kad turtas tikrai jam duos ekonominės naudos ir šio turto vertė gali būti patikimai įvertinta, šis turtas jau nėra neapibrėžtasis ir turi būti registruojamas viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje ir rodomas to ataskaitinio laikotarpio finansinės būklės ataskaitoje, o su juo susijusios pajamos arba sąnaudų sumažėjimas rodomi veiklos rezultatų ataskaitoje.

41. Viešojo sektoriaus subjektas neapibrėžtojo turto neregistruoja apskaitoje ir nerodo finansinėse ataskaitose tol, kol neaišku, ar jis duos viešojo sektoriaus subjektui ekonominės naudos, tačiau informacija apie jį turi būti pateikta aiškinamajame rašte pagal šio standarto 56 punkto reikalavimus. Informaciją apie neapibrėžtąjį turtą viešojo sektoriaus subjektas gali kaupiti nebalansinėse sąskaitose.

Pavyzdys. Teisme nagrinėjama byla dėl baudos už netinkamą įsipareigojimų vykdymą išieškojimo iš skolininko. Viešojo sektoriaus subjektas reikalauja, kad skolininkas sumokėtų visus delspinigius. Teismas priteisia sumokėti visą sumą, tačiau paaiškėja, kad skolininkas jokio turto neturi. Viešojo sektoriaus subjektas nerodo finansinės būklės ataskaitoje gautinos sumos tol, kol nepaaiškėja, kokią sumą jis gaus. Informaciją apie tokį neapibrėžtąjį turtą viešojo sektoriaus subjektas turi pateikti aiškinamajame rašte.

42. Informacija apie neapibrėžtąjį turtą turi būti peržiūrima ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną siekiant užtikrinti, kad pasikeitimai bus tinkamai parodyti aiškinamajame rašte.

43. Neapibrėžtojo turto atskyrimo schema pateikiama šio standarto 1 priede.

VII. POATASKAITINIAI ŪKINIAI ĮVYKIAI

44. Atsižvelgiant į poataskaitinių ūkinių įvykių poveikį viešojo sektoriaus subjekto ataskaitinio laikotarpio finansinei būklei, veiklos rezultatams ir pinigų srautams, viešojo sektoriaus subjekto ataskaitinio laikotarpio finansinės ataskaitos turi būti koreguojamos arba ne.

45. Siekiant nustatyti, kurie ūkiniai įvykiai, įvykę pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, turi būti vertinami, finansinėse ataskaitose turi būti nurodyta paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena ir finansinių ataskaitų pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui diena.

VIII. KOREGUOJANTIEJI POATASKAITINIAI ŪKINIAI ĮVYKIAI

46. Koreguojančiųjų poataskaitinių ūkinių įvykių, dėl kurių viešojo sektoriaus subjektas turi koreguoti ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose parodytas sumas, pavyzdžiai:

46.1. pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, priimamas teismo sprendimas, patvirtinantis, kad viešojo sektoriaus subjektas jau turėjo įsipareigojimą paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną todėl jis turi koreguoti jau pripažintą atidėjinį (jeigu apskaitoje buvo registruota kita atidėjinio suma) arba pripažinti atidėjinį (jeigu atidėjinys nebuvo registruotas apskaitoje);

46.2. pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, gaunama informacija, įrodanti, kad paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvo sumažėjusi turto vertė arba kad anksčiau pripažinta šio turto nuvertėjimo suma turi būti patikslinta. Pavyzdžiui, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui:

46.2.1. paaiškėja, kad skolininkas bankrutavo. Tai patvirtina, kad paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną gautinos sumos buvo nuvertėjusios, todėl viešojo sektoriaus subjektas turi koreguoti gautinų sumų balansinę vertę;

46.2.2. atsargų pardavimas gali suteikti informacijos apie jų grynąją realizavimo vertę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

46.3. pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, gautos įplaukos už parduotą turtą pirktą paskutinėmis ataskaitinio laikotarpio dienomis. Jei šios įplaukos buvo mažesnės nei įsigijimo savikaina, turi būti skaičiuojamas turto nuvertėjimas;

46.4. nustatoma per ataskaitinį laikotarpį gautų pajamų suma, kuri pagal teisės aktų reikalavimus arba kitus pajamų paskirstymo susitarimus turi būti perduota kitam viešojo sektoriaus subjektui;

46.5. nustatoma premijų darbuotojams suma, jei viešojo sektoriaus subjektas paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turėjo teisinę prievolę ar neatšaukiamąjį pasižadėjimą atlikti šiuos mokėjimus dėl ūkinių įvykių, kurie įvyko prieš ataskaitinio laikotarpio pabaigą;

46.6. surasta klaidų ar nustatyta apgaulingo apskaitos tvarkymo atvejų, dėl kurių finansinėse ataskaitose nurodyta informacija yra neteisinga;

46.7. numatoma arba paaiškėja, kad kitą ataskaitinį laikotarpį viešojo sektoriaus subjektas negalės taikyti veiklos tęstinumo principo.

47. Viešojo sektoriaus subjektas negali rengti finansinių ataskaitų rinkinio vadovaudamasis veiklos tęstinumo principu, jei viešojo sektoriaus subjektą kontroliuojantis ar kitas sprendimo teisę turintis viešojo sektoriaus subjektas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui priima sprendimą jį likviduoti arba nutraukti jo veiklą arba paaiškėja, kad, neturėdami kito pasirinkimo, privalės tai padaryti.

Pavyzdys. Ligoninei veiklos tęstinumo principas negalės būti taikomas, jeigu šią ligoninę kontroliuojantis viešojo sektoriaus subjektas nusprendė perduoti visą ligoninės veiklą kitai ligoninei.

48. Atsižvelgiant į viešojo sektoriaus subjekto veiklos specifiką, viešojo sektoriaus subjekto veiklos tęstinumo klausimas paprastai kyla tik tada, kai nusprendžiama jo nefinansuoti.

49. Jeigu viešojo sektoriaus subjektas pats finansuoja savo veiklą (visiškai ar iš dalies) ir jo prekių ar paslaugų savikainą padengia jų vartotojai, tokie viešojo sektoriaus subjektai, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui pablogėjus veiklos rezultatams ar finansinei būklei, turi nustatyti, ar gali toliau taikyti veiklos tęstinumo principą.

50. Jeigu finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas nesilaikant veiklos tęstinumo principo, viešojo sektoriaus subjektas informaciją apie tai pateikia pagal 1-ojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“ reikalavimus.

51. Jeigu restruktūrizuojant viešojo sektoriaus subjektą atsisakoma tik dalies jo veiklos, šis procesas nesumažina viešojo sektoriaus subjekto galimybių toliau tęsti veiklą. Tačiau jei pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui paskelbus restruktūrizavimą paaiškėja, kad viešojo sektoriaus subjektas neketina ar negali tęsti veiklos, finansinių ataskaitų rinkinys negali būti rengiamas vadovaujantis veiklos tęstinumo principu.

IX. NEKOREGUOJANTIEJI POATASKAITINIAI ŪKINIAI ĮVYKIAI

52. Įvykus nekoreguojantiems poataskaitiniams ūkiniams įvykiams finansinės ataskaitos nekoreguojamos. Nekoreguojančiųjų poataskaitinių ūkinių įvykių pavyzdžiai:

52.1. finansinės būklės ataskaitoje parodyto turto, kuris ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įvertintas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui;

52.2. reikšmingi turto įsigijimai ir perleidimai;

52.3. turto sunaikinimas dėl gaisro ar kitų priežasčių;

52.4. svarbūs finansavimo sandoriai, pavyzdžiui, paskolos gavimas ar grąžinimas;

52.5. restruktūrizavimo plano, dėl kurio nėra nutraukiama viešojo sektoriaus subjekto veikla, paskelbimas ar įgyvendinimo pradžia;

52.6. dideli turto vertės ar užsienio valiutos kursų pasikeitimai;

52.7. svarbių įsipareigojimų ar neapibrėžtųjų įsipareigojimų prisiėmimas;

52.8. bylų dėl ūkinių įvykių, įvykusių pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, iškėlimas;

52.9. teisės aktų, kurie daro įtaką viešojo sektoriaus subjekto finansinei būklei, įsigaliojimas.

Pavyzdys. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui priimamas teisės aktas, įpareigojantis viešojo sektoriaus subjektą mokėti papildomas kompensacijas neįgaliems piliečiams, ir įsipareigojimų suma yra reikšminga. Kadangi įsipareigojimas atsirado pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, įstatymo įsigaliojimas yra nekoreguojantysis ūkinis įvykis, todėl finansinės būklės ir veiklos ataskaitos nėra koreguojamos. Tačiau, kadangi įsipareigojimo suma yra reikšminga, informacija apie šį įvykį turi būti pateikiama aiškinamajame rašte pagal šio standarto 60 punkto reikalavimus.

X. INFORMACIJOS PATEIKIMAS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMAJAME RAŠTE

53. Atsižvelgiant į numatomą įsipareigojimų įvykdymo laiką, atidėjiniai skirstomi į trumpalaikius ir ilgalaikius. Trumpalaikiai atidėjiniai, kurie turės būti apmokėti per 12 mėnesių, skaičiuojant nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, parodomi finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“. Ilgalaikiai atidėjiniai parodomi finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Ilgalaikiai atidėjiniai“.

54. Viešojo sektoriaus subjektas aiškinamajame rašte turi pateikti tokią informaciją apie kiekvieną atidėjinių grupę:

54.1. apie atidėjinių paskirtį pagal 3 priede nurodytą formą;

54.2. apie numatomą atidėjinių panaudojimo laiką pagal 4 priede nurodytą formą;

54.3. apie atidėjinio sumos arba panaudojimo laiko neapibrėžtumo požymius. Jeigu atidėjinio sumai įtakos turėjo būsimųjų ūkinių įvykių vertinimas, viešojo sektoriaus subjektas turi nurodyti būsimųjų ūkinių įvykių vertinimo prielaidas aiškinamajame rašte;

54.4. palyginamoji praėjusių ataskaitinių metų informacija neteikiama.

55. Išskyrus atvejus, kai tikimybė, kad viešojo sektoriaus subjektui reikės padengti neapibrėžtuosius įsipareigojimus, yra maža, viešojo sektoriaus subjektas pagal kiekvieną neapibrėžtųjų įsipareigojimų grupę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turi trumpai aprašyti:

55.1. neapibrėžtųjų įsipareigojimų pobūdį;

55.2. sumos, kuri gali būti reikalinga neapibrėžtajam įsipareigojimui padengti, ir jo padengimo laiko neapibrėžtumo požymius;

55.3. su neapibrėžtuoju įsipareigojimu susijusių išlaidų tikimybę;

55.4. informaciją apie suteiktas garantijas dėl paskolų pagal 5 priede nurodytą formą.

56. Išskyrus atvejus, kai tikimybė gauti turtą yra maža, viešojo sektoriaus subjektas pagal kiekvieną neapibrėžtojo turto grupę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turi trumpai aprašyti:

56.1. neapibrėžtojo turto pobūdį;

56.2. gautino turto vertės ir gavimo laiko neapibrėžtumo požymius;

56.3. turto gavimo tikimybę.

57. Išimtiniais atvejais, kai sprendžiant ginčą su kitomis šalimis dėl atidėjinio, neapibrėžtųjų įsipareigojimų arba neapibrėžtojo turto ir pateikus informaciją pagal šio standarto 53–56 punktų reikalavimus viešojo sektoriaus subjektui gali būti padaryta žala, jis neprivalo pateikti nurodytos informacijos, bet turėtų apibūdinti bendrą ginčo pobūdį, kartu nurodydamas šį faktą ir informacijos neteikimo priežastis.

58. Viešojo sektoriaus subjektas turi nurodyti finansinių ataskaitų rinkinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dieną, o jei finansinių ataskaitų rinkinys buvo grąžintas pataisyti ir pakartotinai pateiktas teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui, viešojo sektoriaus subjektas aiškinamajame rašte turi nurodyti priežastį, dėl ko

finansinių ataskaitų rinkinys buvo grąžintas, kokie pataisymai buvo atlikti, ir pakartotinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dieną.

59. Jei pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, bet iki finansinių ataskaitų paskutinio pateikimo teisės aktų nustatytam viešojo sektoriaus subjektui dienos viešojo sektoriaus subjektas gauna informacijos apie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną buvusias sąlygas, jis turi koreguoti su šiomis sąlygomis susijusią aiškinamojo rašto informaciją atsižvelgdamas į naują informaciją.

Pavyzdys. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui viešojo sektoriaus subjektas gavo informacijos, į kurią atsižvelgiant turėtų būti tikslinama neapibrėžtųjų įsipareigojimų suma. Viešojo sektoriaus subjektas turi atnaujinti informaciją apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus aiškinamajame rašte.

60. Jei nekoreguojantieji poataskaitiniai ūkiniai įvykiai yra tokie svarbūs, kad jų neparodymas gali turėti įtakos finansinių ataskaitų rinkinio vartotojų galimybei tinkamai jį įvertinti ir priimti sprendimus, viešojo sektoriaus subjektas apie kiekvieną reikšmingą nekoreguojantį poataskaitinį ūkinį įvykį turi pateikti tokią informaciją:

60.1. nurodyti poataskaitinio ūkinio įvykio pobūdį;

60.2. įvertinti finansinį poataskaitinio ūkinio įvykio poveikį (nurodyti pajamas arba sąnaudas, patirtas dėl poataskaitinio ūkinio įvykio; įsigyto turto, atsiradusių įsipareigojimų ar suteiktų garantijų sumas ir panašiai) arba nurodyti, kad tokio įvertinimo negalima atlikti.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

61. Atidėjiniai, susidarę iki ataskaitinio laikotarpio, kai viešojo sektoriaus subjektas pradeda taikyti VSAFAS, pirmos dienos, apskaitoje turi būti registruojami grynojo turto sąskaitose.

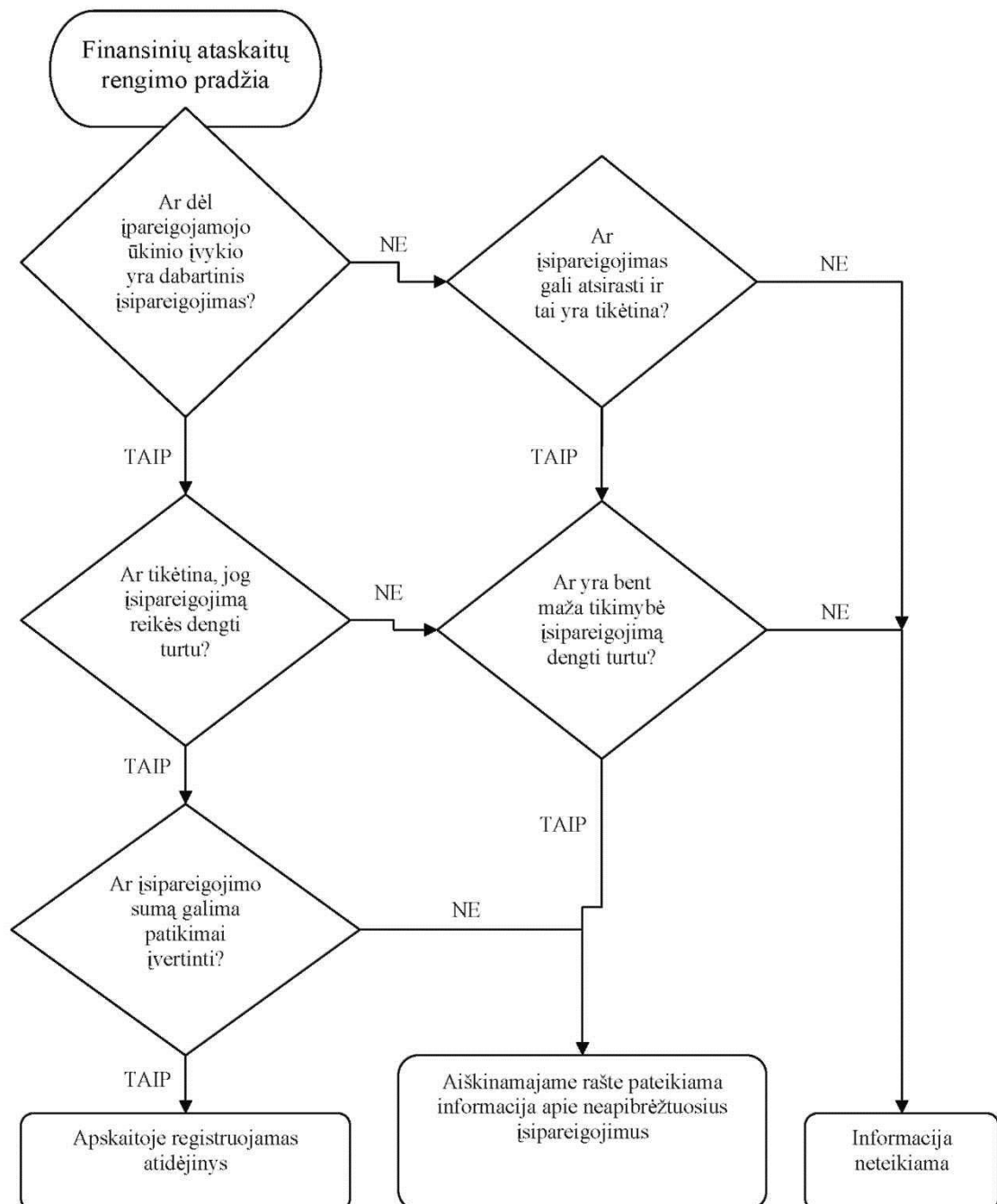
18-ojo VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji
įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir po
ataskaitiniai įvykiai“
1 priedas

**ATIDĖJINIŲ, NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ IR NEAPIBRĖŽTOJO TURTO
ATSKYRIMAS**

Turto ar įsipareigojimų / atidėjinių atsiradimo tikimybė	Neapibrėžtasis turtas	Neapibrėžtieji įsipareigojimai / atidėjiniai
Tikėtina, yra tikra (>90%)	Apskaitoje registruojamas turtas	Apskaitoje registruojamas atidėjinyis arba mokėtinų sumos
Tikėtina (>50%)	Informacija pateikiama aiškinamajame rašte	Apskaitoje registruojamas atidėjinyis
Įmanoma (?50%)	Informacija aiškinamajame rašte nepateikiama	Informacija pateikiama aiškinamajame rašte
Maža (<10%)	Informacija aiškinamajame rašte nepateikiama	Informacija aiškinamajame rašte nepateikiama

 Jeigu
negalima
patikimai
įvertinti

SPRENDIMŲ DĖL ATIDĖJINIŲ IR NEAPIBRĖŽTŲJŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ PRIĖMIMAS

8-ojo VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai,
neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“
3 priedas

(Informacijos apie atidėjinių paskirtį pateikimo aukštesniojo ir žemesniojo lygio finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte forma)

ATIDĖJINIAI PAGAL JŲ PASKIRTĮ

Atidėjinių paskirtis*	Atidėjinių vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje	Atidėjinių vertės padidėjimas, išskyrus padidėjimą dėl diskontavimo	Atidėjinių vertės pasikeitimas dėl diskontavimo	Panaudota atidėjinių suma	Panaikinta atidėjinių suma	Atidėjinių vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
1	2	3	4	5	6	7=2+3+4+5+6
Kompensacijos darbuotojams						
Žalos atlyginimas						
Aplinkos tvarkymas						
Turto likvidavimas						
Restruktūrizavimas / veiklos nutraukimas						
Garantijų įsipareigojimai						
Baudos						
Kita paskirtis (nurodyti)						
Iš viso atidėjinių						

* Atidėjinių paskirtį ir pavadinimus viešojo sektoriaus subjektas gali keisti atsižvelgdamas į jo veiklos specifiką ir jo sudarytus konkrečius atidėjimus.

18-ojo VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai,
neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“
4 priedas

(Informacijos apie atidėjinių panaudojimo laiką pateikimo aukštesniojo ir žemesniojo lygio finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte forma)

ATIDĖJINIAI PAGAL JŲ PANAUDOJIMO LAIKĄ

Atidėjinių panaudojimo laikas	Padengimo suma (nediskontuota)	Diskontuota vertė
1	2	3
Per vienerius metus		
Nuo vienerių iki penkerių metų		
Virš penkerių metų		
Atidėjinių suma, iš viso		

18-asis VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji
įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir
poataskaitiniai įvykiai“
5 priedas

(Informacijos apie suteiktas garantijas pateikimo aukštesniojo ir žemesniojo lygio
finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte forma)

SUTEIKTOS GARANTIJOS DĖL PASKOLŲ

Rodikliai	Negražinta paskolos dalis laikotarpio pradžioje	20X__metai				Negražinta paskolos dalis laikotarpio pabaigoje
		Paskolin ta per laikotarp į	Gražinta per laikotarp į	Paskolų perkėlimas į tiesioginę valstybės / savivaldybės skolą	Valiutų kursų pasikeitim o įtaka (+/-)	
1	2	3	4	5	6=7-2- 3+4+5	7
I. VIDAUS PASKOLOS, GAUTOS SU VALSTYBĖS GARANTIJA						
1. Valdžios sektorius						
1.1. Vietos valdžia (savivaldybės)						
1.2. Valstybės socialinės apsaugos fondai						
2. Finansų įstaigos						
2.1. Bankai						
2.2. Nebankinės finansų įstaigos						
3. Nefinansų įstaigos						
II. UŽSIENIO PASKOLOS, GAUTOS SU VALSTYBĖS GARANTIJA						
4. Valdžios sektorius						
4.1. Vietos valdžia (savivaldybės)						
4.2. Valstybės socialinės apsaugos fondai						
5. Finansų įstaigos						
5.1. Bankai						
5.2. Nebankinės finansų įstaigos						
6. Nefinansų įstaigos						
III. IŠ VISO (I+II)						

Rodikliai	Negražinta paskolos dalis laikotarpio pradžioje	20X__metai				Negražinta paskolos dalis laikotarpio pabaigoje
		Paskolinta per laikotarpį	Gražinta per laikotarpį	Paskolų perkėlimas į tiesioginę valstybės / savivaldybės skolą	Valiutų kursų pasikeitim o įtaka (+/-)	
1	2	3	4	5	6=7-2-3+4+5	7
IV. SAVIVALDYBĖS PRISIIMTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL GARANTIJAS IR LAIDAVIMUS						

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-444](#), 2008-12-18, Žin., 2008, Nr. 147-5920 (2008-12-23), i. k. 1082050ISAK001K-444

Dėl kai kurių finansų ministro įsakymų, kuriais patvirtinti viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai, pakeitimo